



Kontroll av postförsändelser

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser. Skrivelsen innehåller en redogörelse för hur bestämmelserna om kontroll av postförsändelser i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, tillämpades under 2013.

Regeringen har sedan 1998 årligen redovisat hur reglerna i LPK har tillämpats. Redovisningarna visar enligt regeringen att reglerna följs och att postförsändelser inte öppnas i onödan. Därmed anser regeringen att det är säkert ställt att de enskildas integritet inte kränks i onödan. Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra.

Utskottet föreslår att regeringens skrivelse läggs till handlingarna samt delar regeringens bedömning att den årliga redovisningen till riksdagen av resultatet av Tullverkets öppnande av postförsändelser kan upphöra.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Bakgrund.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Kontroll av postförsändelser.....	5
Skrivelsen.....	5
Regeringens slutsatser.....	6
Konstitutionsutskottets yttrande.....	6
Utskottets ställningstagande.....	6
Reservation.....	8
Kontroll av postförsändelser – motiveringen (V).....	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	9
Skrivelsen.....	9
<i>Bilaga 2</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande KU4y.....	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kontroll av postförsändelser

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:8 till handlingarna.

Reservation (V) – motiveringen

Stockholm den 2 december 2014

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Leif Jakobsson (S), Jessica Polfjärd (M), Sara Karlsson (S), Olof Lavesson (M), Anna Hagwall (SD), Hannah Bergstedt (S), Rasmus Ling (MP), Helena Bouveng (M), Adnan Dibrani (S), David Lång (SD), Mats Persson (FP), Daniel Sestrajcic (V), Aron Modig (KD), Patrik Lundqvist (S), Erik Ezelius (S) och Anette Åkesson (M).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Den 1 juli 1998 trädde lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, i kraft. Enligt LPK får Tullverket undersöka postförsändelser från andra EU-länder för att kontrollera om de innehåller alkohol- eller tobaksvaror. I det lagstiftningsärende som låg till grund för LPK uttalade skatteutskottet, för att skapa ännu större insyn i och möjlighet till uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten, att regeringen årligen bör informera riksdagen om hur många försändelser som granskats och öppnats och med vilket resultat (bet. 1997/98:SkU28 s. 44).

Regeringen har tidigare lämnat redogörelser till riksdagen för hur reglerna om kontroll av postförsändelser tillämpades under 1998–2012 (skr. 1999/2000:19, skr. 2000/01:37, skr. 2001/02:16, skr. 2002/03:13, skr. 2003/04:6, skr. 2004/05:6, skr. 2005/06:8, skr. 2006/07:8, skr. 2007/08:30, skr. 2008/09:8, skr. 2009/10:8, skr. 2010/11:8, skr. 2011/12:8, skr. 2012/13:8 och skr. 2013/14:8). Regeringen lämnar nu en redogörelse för 2013. Redogörelsen bygger i huvudsak på uppgifter som Tullverket har lämnat i en skrivelse till regeringen daterad den 24 februari 2014 (dnr Fi2014/707).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för hur bestämmelserna om kontroll av postförsändelser i LPK tillämpades under 2013.

Regeringen har sedan 1998 årligen redovisat hur reglerna i LPK har tillämpats. Redovisningarna visar att reglerna följs och att postförsändelser inte öppnas i onödan. Därmed anser regeringen att det är säkerställt att de enskildas integritet inte kränks i onödan. Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra.

Utskottets överväganden

Kontroll av postförsändelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser till handlingarna samt delar regeringens bedömning att den årliga redovisningen till riksdagen av resultatet av Tullverkets öppnande av postförsändelser kan upphöra.

Skrivelsen

Bakgrunden till att Tullverket fick befogenhet att undersöka, öppna och omhänderta postförsändelser var att regeringen, under arbetet med LPK, på olika sätt fick upplysningar om att ett stort antal postförsändelser från andra EU-länder innehöll alkohol- eller tobaksvaror. Det kunde också konstateras att varorna felaktigt undgick svensk punktskatt. Reglerna om distansförsäljning och om säkerhet och representant för den skattskyldige, dvs. den utländske säljaren, följdes inte.

LPK är tillämplig vid punktskattekontroll som avser sådan hantering av skattepliktiga varor som omfattas av punktskattedirektivet. Lagen är tillämplig på kontroll av punktskattepliktiga varor vid vägtransporter och vid försändelser med post. I båda fallen är det Tullverket som ansvarar för kontrollverksamheten. För alla kontrollåtgärder gäller en proportionalitetsregel, dvs. att åtgärden inte får vara mer omfattande eller pågå under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med åtgärden.

Tullverket använder röntgenutrustning vid punktskattekontroll av postförsändelser. Genom att använda denna utrustning säkerställs enligt Tullverket att endast försändelser som misstänks innehålla alkohol och cigaretter öppnas.

Under 2013 öppnades sex av de postförsändelser som röntgades. Samtliga försändelser som öppnades innehöll alkoholvaror. Totalt omhändertogs 674 liter alkoholvaror, fördelat på 75 liter sprit, 156 liter vin och 443 liter starköl. Enligt Tullverket innehöll de öppnade försändelserna inga brevhemligheter. I samtliga av de sex ärenden som uppkom med anledning av öppnandet av postförsändelser har mottagarna debiterats 19 648 kronor i skatt och 3 954 kronor i transporttillägg.

Av nedanstående tabell framgår antalet öppnade postförsändelser per år och vad som omhändertagits. Siffrorna har i vissa fall avrundats till heltal. Alkohol- eller tobaksvaror har påträffats i samtliga öppnade postförsändelser utom i en postförsändelse som öppnades 2001 och i den postförsändelse som öppnades 2008.

Försändelser som kontrollerades under 1998–2013

År	Antal öppnade	Cigaretter stycken	Tobak, kg	Sprit, liter	Vin, liter	Öl, liter
1998	1 720	824 049	-	88	-	-
1999	254	41 000	13	353	250	827
2000	36	13 600	14	70	-	-
2001	8	4 800	-	12	-	-
2002	23	-	-	17	-	-
2003	41	800	-	437	12	-
2004	3	-	-	18	-	-
2005	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-
2007	296	1 198 140	-	847	741	623
2008	1	-	-	-	-	-
2009	151	166 860	-	-	-	-
2010	15	-	-	-	261	-
2011	79	-	-	582	285	95
2012	22	-	-	334	312	396
2013	6	-	-	75	156	443

Regeringens slutsatser

Regeringen har årligen sedan 1998 redovisat resultatet av Tullverkets öppnande av postförsändelser enligt LPK. Redovisningarna visar att systemet med möjligheten att öppna postförsändelser fungerar väl och att reglerna i LPK följs. Av de senaste 15 årens redovisningar följer att träffsäkerheten är hög och att postförsändelser inte öppnas i onödan. Redovisningarna visar att systemet inte missbrukas och att de enskildas integritet inte inskränks i onödan. Mot bakgrund av detta anser regeringen att det är säkerställt att reglerna i LPK följs. Regeringen är vidare av uppfattningen att de årliga redovisningar som Tullverket lämnar till regeringen ger tillräckligt underlag för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten. Regeringen gör därför bedömningen att den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet har yttrat sig över regeringens skrivelse (2014/15: KU4y). Konstitutionsutskottet, som begränsar sitt yttrande till att avse regeringens bedömning att den årliga redovisningen av tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av postförsändelser i en särskild skrivelse till riksdagen kan upphöra, föreslår att skatteutskottet inte ställer sig bakom regeringens bedömning i frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att kontrollerna av postförsändelser är ett viktigt instrument för att säkerställa att svensk punktskatt tas ut vid postförsändelser eller liknande

försäljning till svenska konsumenter. Utskottet föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.

När det sedan gäller frågan om huruvida den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra gör utskottet följande bedömning.

Regeringen har årligen sedan 1998 redovisat resultatet av Tullverkets öppnande av postförsändelser enligt LPK. Redovisningarna visar att systemet med möjligheten att öppna postförsändelser fungerar väl och att reglerna i LPK följs. Träffsäkerheten är hög och postförsändelser har inte öppnats i onödan. Redovisningarna visar att systemet inte missbrukats.

Skyddet av den enskildes integritet ska värnas. Redovisningarna visar också att de enskildas integritet inte kränks i onödan.

Utskottet delar regeringens uppfattning att de årliga redovisningar som Tullverket lämnar till regeringen ger tillräckligt underlag för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten. Utskottet gör därför liksom regeringen bedömningen att den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra.

Reservation

Kontroll av postförsändelser – motiveringen (V)

av Daniel Sestrajcic (V).

Ställningstagande

Jag delar utskottets uppfattning att regeringens skrivelse Kontroll av postförsändelser bör läggas till handlingarna. Jag instämmer emellertid i konstitutionsutskottets uppfattning så som den framgår i yttrande 2014/15:KU4y och anser att skatteutskottet inte bör ställa sig bakom regeringens bedömning att den årliga redovisningen av tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av postförsändelser i en särskild skrivelse till riksdagen bör upphöra.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser

BILAGA 2

Konstitutionsutskottets yttrande KU4y

Kontroll av postförsändelser

Till skatteutskottet

Skatteutskottet beslutade den 13 november 2014 att ge konstitutionsutskottet tillfälle att senast den 27 november 2014 yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser och de motioner som kan komma att väckas med anledning av skrivelsen.

Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Konstitutionsutskottet, som begränsar sitt yttrande till att avse regeringens bedömning att den årliga redovisningen av tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av postförsändelser i en särskild skrivelse till riksdagen kan upphöra, föreslår att skatteutskottet inte ställer sig bakom regeringens bedömning i frågan.

I ärendet finns en avvikande mening (S, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Regeringen överlämnade den 6 november 2014 skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser till riksdagen. I skrivelsen, som lämnas årligen till riksdagen sedan 1998, redogörs för hur bestämmelserna om Tullverkets befogenhet att kontrollera postförsändelser enligt lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, har tillämpats under föregående år. I årets skrivelse anför regeringen att de senaste 15 årens redovisningar visar att systemet fungerar väl, att reglerna följs och att postförsändelser inte öppnas i onödan. Därmed anser regeringen att det är säkerställt att de enskildas integritet inte kränks i onödan. Regeringen framhåller vidare uppfattningen att behovet av underlag för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten tillgodoses genom de årliga redovisningar som Tullverket lämnar till regeringen. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra.

Tidigare behandling

Ordningen med en årlig skrivelse om tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av postförsändelser har sin grund i ett tillkännagivande från riksdagen i det lagstiftningsärende som låg till grund för införandet av LPK (prop. 1997/98:100, bet. 1997/98:SkU28, rskr. 1997/98:312). I en följdmotion (FP) i ärendet yrkades att riksdagen borde ges möjlighet att kontrollera utvecklingen i fråga om kontroll av postförsändelser och att riksdagen därför skulle tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen i en årlig rapport till riksdagen borde informera om hur många försändelser som granskats och öppnats samt resultatet (mot. 1997/98:Sk40 yrkande 2).

I samband med skatteutskottets behandling av ärendet gavs konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig då förslaget berörde grundlagsstadgade fri- och rättigheter om skydd mot undersökning av brev eller andra förtroliga försändelser (2 kap. 6 § regeringsformen). Konstitutionsutskottet gjorde i sitt yttrande (1997/98:KU11y) bedömningen att den befogenhet som föreslogs för tullen att undersöka och öppna postförsändelser inte kunde anses strida mot vare sig bestämmelserna i regeringsformen eller Europakonventionen. Utskottet tillstyrkte även nämnda motionsyrkande om ett tillkännagivande om en årlig rapport. Utskottet ansåg att detta kunde vara "ett rimligt förfarande för att än mer skapa insyn i och möjligheter till uppföljning och utvärdering av den föreslagna verksamheten" (s. 9 f.). Utskottet menade att en förebild för en sådan rapportering kunde vara regeringens redogörelser för riksdagen om tillämpningen av bestämmelserna om hemlig teleavlyssning.

Skatteutskottet delade konstitutionsutskottets bedömning och tillstyrkte regeringens förslag i denna del liksom det aktuella motionsyrkandet. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Utskottets ställningstagande

Ordningen med en årlig redovisning av Tullverkets kontroll av postförsändelser i en särskild skrivelse till riksdagen grundar sig på ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen i samband med införandet av lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Omständigheten att dessa redovisningar hittills har visat att reglerna följs och att enskildas integritet inte kränks i onödan är enligt utskottets mening inte grund för att redovisningen bör upphöra. En parlamentariskt sammansatt kommitté har fått i uppdrag att göra en bred översyn av skyddet av den personliga integriteten i samhället, och i regeringsförklaringen hösten 2014 framhölls bl.a. att regeringen ska verka för att stärka rättssäkerheten och den personliga integriteten i Sverige och EU. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening inte påkallat att begränsa den möjlighet till insyn och parlamentarisk kontroll som den nuvarande ordningen i form av en skrivelse om kontrollen av postförsändelser innebär.

Stockholm den 27 november 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Björn von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Jonas Åkerlund (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Tony Wiklander (SD), Mathias Sundin (FP), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Berit Högman (S), Per Bill (M) och Petter Löberg (S).

Avvikande mening

Regeringens årliga skrivelse om kontroll av postförsändelser (S, MP)

Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Jonas Gunnarsson (S), Agneta Börjesson (MP), Emanuel Öz (S), Berit Högman (S) och Petter Löberg (S) anför:

I det lagstiftningsärende som låg till grund för införandet av tullens befogenhet att kontrollera postförsändelser för att undersöka om de innehåller alkohol- eller tobaksvaror bedömde konstitutionsutskottet att detta inte kunde anses strida mot bestämmelserna i regeringsformen eller Europakonventionen, med hänvisning till att ingreppet i skyddet för förtroliga meddelanden som förslaget innebar kunde motiveras såväl av folkhälsoskäl som utifrån fiskala aspekter. De redovisningar som har lämnats under 15 års tid har visat att det är säkerställt att reglerna i lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter följs och tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner. Vi delar regeringens uppfattning att behovet av underlag för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten tillgodoses genom de årliga redovisningar som Tullverket lämnar till regeringen och förutsätter att regeringen vidtar åtgärder om redovisningarna ger anledning till det. Liksom annan offentlig verksamhet omfattas Tullverkets kontroll av postförsändelser också av den extraordinära tillsyn som utövas av Riksdagens ombudsmän (JO) och Justitiekanslern. Därmed ställer vi oss bakom den bedömning som görs i regeringens skrivelse, och som utifrån vad vi har erfarit också gjordes av den föregående regeringen, att den årliga skrivelsen till riksdagen om kontroll av postförsändelser kan upphöra.